

Załącznik
do Uchwały Nr XVI/86/2012
Rady Miejskiej w Chodczu
z dnia 30 stycznia 2012r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych na 2012 rok

Problem uzależnienia od alkoholu utrzymuje tendencję wzrostową i jest znaczący zarówno w skali lokalnej, jak i całego kraju. Posługując się wynikami polskich badań społecznych, przeprowadzanymi corocznie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podajemy, że liczbę osób uzależnionych od alkoholu szacuje się na około 700 – 900 tys., zaś osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie na około 4 mln.

Uzależnienie od alkoholu jest postępującą i śmiertelną chorobą bio – psychospołeczną. Niezależnie od skali, a także jakości podejmowanych działań, problem alkoholowy był, jest i będzie przyczyną wielu negatywnych zjawisk, zachodzących w różnych obszarach życia społecznego, ekonomicznego, ale przede wszystkim będzie zawsze wielką tragedią każdej osoby uzależnionej, jak i współuzależnionej rodziny.

Uzależnienie od alkoholu jest problemem osoby pijącej i wszystkich członków rodziny, ponieważ wszyscy oni odczuwają konsekwencje zarówno samego picia, jak i długofalowe konsekwencje uzależnienia.

Jednym ze zjawisk często obecnych w rodzinie z problemem alkoholowym jest przemoc w rozmaitych jej formach. To właśnie osoba uzależniona jest źródłem przemocy psychicznej, fizycznej, seksualnej i ekonomicznej. Człowiek uzależniony żyje na huśtawce emocjonalnej spowodowanej stanem po użyciu alkoholu, bądź stanem zespołu abstynencyjnego, który pojawia się wraz ze spadkiem poziomu alkoholu w organizmie. Uzależniony czy to pod wpływem alkoholu, czy trzeźwy traci kontrolę nad sobą -pojawiają się złość i agresja, a następnie przemoc wobec tych, którzy są najbliższymi, a więc wobec żon/mężów, dzieci, rodziców. Zachowania przemocowe są dla uzależnionego środkiem do uzyskania jak najlepszych warunków picia. Są też środkiem do rozładowywania nagromadzonych emocji. Ich ujście często przybiera postać: awantur, bicia, gwałtów, oskarżeń, szantaży.

Wskutek długotrwałego kontaktu z przemocą, osoba pokrzywdzona doznaje poczucia bezradności, traci pewność siebie, ma obniżone poczucie własnej wartości. Bezsilność, bezradność, lęk, to uczucia towarzyszące osobom pokrzywdzonym. Wielu nie wytrzymuje ciągłego stresu, napięcia i zdarza się, że ofiara staje się również sprawcą, jako rodzaj odreagowania na doznane frustracje i upokorzenia. Dość często, szukając ulgi w cierpieniu, sięgają po alkohol. W takich przypadkach szybko dochodzi do uzależnienia.

Sytuacja dziecka w rodzinie borykającej się z problemem uzależnienia jest wyjątkowo trudna – potencjalnie może być ofiarą przemocy obojga rodziców, ich nieprzewidywalności i skrajnych stanów emocjonalnych. Dodatkowo, w takich rodzinach silnie działa norma tabu rodzinnego: „o sprawach domowych nie wolno mówić poza domem”- co zamyka dzieci w pułapce strachu i osamotnienia. Dzieci szukają sposobów radzenia sobie z tą dramatyczną sytuacją; czasami jest to nadmierne skupienie na nauce, zamknięcie w świecie książek, czasem próby z substancjami psychoaktywnymi czy samookaleczenia.

Życie w takiej rodzinie to korowód kłamstw, manipulacji i cierpień. Ważne potrzeby dziecka są pomijane, jego uczucia tłumione.

Dlatego pomoc udzielana dziecku musi być połączona z oddziaływaniami wobec tej rodziny.

W gm. Chodecz na 6310 mieszkańców, zdecydowana większość, bo 4395 mieszka na wsi. Dane PUP we Włocławku podają, że w gminie są 673 osoby bezrobotne.

Dokumenty źródłowe MGOPS wskazują natomiast, że w rozbiciu na główne powody udzielania pomocy społecznej sytuacja w gm. Chodecz przedstawia się następująco; na 370 klientów z powodu ubóstwa objęto blisko 84%, z bezrobocia prawie 72%, z bezradności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ponad 18%. Jednocześnie należy wskazać na wzrost liczby klientów uzależnionych od alkoholu - około 13 % objętych pomocą ma problem alkoholowy, z czego ponad 3 % to kobiety. Wywiady środowiskowe wskazują, że większość klientów boryka się ze zróżnicowanymi, nakładającymi się problemami rodzinnymi, a alkohol coraz częściej jest ich ujawnianym elementem. Aczkolwiek kobiety jako ujawniające problemy alkoholowe i przemoc w rodzinie, doznają odrzucenia ze strony najbliższego otoczenia; rodziny, sąsiadów – ich walka nadal nie jest rozumiana i akceptowana.

Dane chodeckiego Posterunku Policji świadczą o tym, że nadużywanie alkoholu jest często przyczyną wypadków czy innych wykroczeń związanych z naruszeniem prawa.

W 2011 roku Policja zanotowała następujące zdarzenia związane z nadużywaniem alkoholu:

- 63 interwencje domowe i 30 interwencji w miejscach publicznych,
- 53 przestępstwa,
- 1 wypadek drogowy i 1 kolizję drogową,
- 20 osób zatrzymano za kierowanie pojazdami,
- 36 osób przewieziono do wytrzeźwienia w Miejskiej Izby Wytrzeźwień we Włocławku, a 4 sprawców osadzono w KMP we Włocławku.

Z informacji przekazanych przez zakłady opieki zdrowotnej wynika, że w naszej gminie w 2011 r. z powodu nadużywania alkoholu zmarły 3 osoby. Nie odnotowano natomiast zgonów z powodu przedawkowania narkotyków lub innych uzależnień.

Liczba udzielonych przez terapeutę uzależnienia od alkoholu porad w minionym roku wynosiła odpowiednio:

- osobom z problemem alkoholowym - 239
- osobom współuzależnionym i DDA - 134
- ofiarom przemocy - 106
- sprawcom przemocy - 11

W zakresie oddziaływania bezpośredniego GKP i RPA przeprowadziła z 79 osobami z problemem alkoholowym rozmowy motywujące i z 22 osobami w związku z nadużywaniem przez nich alkoholu. Jednocześnie skierowano do sądu 6 wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Gmina Chodecz w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta i Gminy Chodecz w latach 2009-2015 podjętej Uchwałą Nr XXII/115/09 Rady Miejskiej w Chodczu z dnia 09 stycznia 2009 r. poświęciła problematyce uzależnienia wiele miejsca, jako zjawiska znaczącego w naszym środowisku.

Zadania podejmowane w gminie na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, są więc odzwierciedleniem jej zapisów i koncepcji, zresztą już dużo wcześniej wdrażanych w życie na naszym terenie.

Było to utworzenie w 2003 r. Punktu Informacyjnego Pomocy Psychologicznej i Terapeutycznej i zatrudnienie terapeuty uzależnienia od alkoholu oraz wspieranie organizacyjne ruchów samopomocowych. Jednocześnie sukcesywne poszerzanie i wzbogacanie dostępu mieszkańców do usług prawnych i psychologicznych, mających bezpośredni związek z uzależnieniem od alkoholu. W 2011r. terapeuta uzależnienia od alkoholu pełnił dyżury 3 razy w miesiącu – w piątki, w godzinach od 14.00 do 21.00. Chodecka grupa AA „Promyk” liczy 23 osoby „stałych członków”, zaś grupa AI-Anon 12 członków. Spotkania grup samopomocowych są z zasady wspierane z zewnątrz co oznacza, że często w spotkaniach uczestniczy 40-50 osób. Są to anonimowi alkoholicy spoza terenu gm. Chodecz i ci mieszkańcy naszej gminy, którzy próbują zachować trzeźwość. Grupa AA ma w swoim składzie liderów; osoby z dorobkiem wieloletniej abstynencji, dające świadectwa trzeźwości. Raz w miesiącu organizowane są mitingi – spotkania otwarte dla wszystkich chętnych,

zainteresowanych problematyką. W minionym roku podjęto współpracę ze stowarzyszeniem „Azył” działającym w sferze pomocy na rzecz ofiar przemocy w rodzinie i poszkodowanych przestępstwami, dzięki czemu raz w tygodniu naprzemiennie na rzecz ofiar przestępstw w tym spowodowanych pod wpływem alkoholu, udzielana jest pomoc prawnika i psychologa. Bardzo ważnym elementem służącym rozwiązywaniu problemów alkoholowych i związanych z nimi innych zjawisk patologicznych, jest realizacja przez MGOPS w Chodczu od 2008 r. projektu systemowego współfinansowanego z EFS POKL. W 2011 r. udostępniono mieszkańcom naszej gminy usługi z zakresu terapii i programów pomocowych tematycznych. Wdrożono; doradztwo podnoszące ogólne kompetencje społeczne i zawodowe, ale przede wszystkim programy specjalistyczne wspierające osoby w poważnych problemach je dotyczących; program dla ofiar przemocy w rodzinie, szkoła rodzica, terapie; dla uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych i DDA. Uzupełnieniem podjętych działań była również debata społeczna jako element edukacji społecznej pt. „Zatrzymać przemoc”. Do tej pory łącznie wymienionymi formami pomocy usługowej objęto 100 osób.

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Chodczu w oparciu o przedstawioną diagnozę sytuacji w gminie rekomenduje niżej wymienione działania zaradcze i profilaktyczne. W szczególności Komisja widzi potrzebę kontynuacji działań terapeutycznych jako najistotniejszych zadań programu. Działalność punktu informacyjnego i grup wsparcia, jest niezbędnym instrumentem przeciwdziałania alkoholizmowi, bez którego nie jest możliwe skuteczne oddziaływanie lecznicze. W tym mieści się finansowanie wizyt specjalisty i spotkania na Ogólnopolskich Dniach Trzeźwości w Licheniu. Jednocześnie popieramy działania MGOPS w Chodczu w celu stworzenia grupy wsparcia dla nieletnich pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym w ramach wymienionych kosztów. Niezbędnym jest również uwzględnienie trudnego położenia kobiet poprzez pomoc organizacyjną i mentalną grup wsparcia dla tworzonych samorzutnie przez beneficjentki poradnictwa i terapii (nowa działalność samopomocowa nie obciąża budżetu profilaktyki alkoholowej). Kolejnym istotnym punktem programu jest działalność świetlicy prowadzonej przez Ops, z którą komisja wiąże sprawę opieki nad dziećmi w czasie wolnym - organizacja zajęć wychowawczych dostosowanych do zainteresowań. Należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci potrzebujące wsparcia; z uwzględnieniem funkcjonowania świetlicy w dni wolne od pracy. Nadto w ramach działalności Zespołów Interdyscyplinarnych zapewnienie kompletnych i skoordynowanych działań na rzecz rodzin z zastosowaniem dostępu do istniejących na naszym terenie możliwości przeciwdziałania alkoholizmowi.

Niezmiennym aspektem profilaktyki jest kontynuacja prac w zakresie monitoringu i kontroli sprzedaży napojów alkoholowych. W tym zakresie nastąpiła poprawa – sprzedawcy z reguły przestrzegają prawa w tym zakresie; nie zdarzyły się przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim, ale ciągle pojawiają się sygnały o takiej sprzedaży osobom nietrzeźwym.

Uchwała Nr XXII/114/09 Rady Miejskiej w Chodczu z dnia 09 stycznia 2009 roku w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Chodecz ustaliła liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w następujący sposób:

1. powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w liczbie 60.

2. powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w liczbie 20.

W zakresie pkt. 1 wg stanu na dzień 31.12.2011 r. działa 28 punktów sprzedaży ze spożyciem poza miejscem i w zakresie pkt. 2 – 6 punktów sprzedaży ze spożyciem w miejscu.

Poza limitami tj. punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa do spożycia w miejscu sprzedaży działa 9 punktów.

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2011 roku wydała 32 opinie: 16 opinii dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 16 – punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. I jest to spadek o 18 koncesji, bo w 2010 roku wydała 50 opinii (49 -

pozytywnych, 1 – negatywną) o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z w/w uchwałą. 29 opinii dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, zaś 20 – punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży.

Używanie narkotyków jest problemem złożonym i niejednorodnym. Co jakiś czas mamy do czynienia z pojawiającymi się nowymi trendami i zjawiskami w tym zakresie. Badania przeprowadzone w Polsce w ostatnich latach wskazują, że coraz mniej młodych ludzi eksperymentuje z substancjami nielegalnymi, z narkotykami tzw. „starej szkoły” takimi jak amfetamina, heroina itp. Nie świadczy to jednak o spadku zainteresowania substancjami psychoaktywnymi, ponieważ powstała luka wypełniają substancje psychoaktywne jak łatwo dostępne dopalacze. Jest to obszar nieznan, stąd stopień zagrożenia dla zdrowia publicznego jest trudny do oceny.

Z diagnozy środowiska wynika, że problem używania narkotyków w naszej gminie nie został odnotowany; można jednak założyć, że miały miejsce pojedyncze przypadki używania dopalaczy na zasadzie eksperymentowania. Dlatego też warto prowadzić ciągłe działania profilaktyczne. Ostatnie rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia promują działania zmierzające do upowszechniania zdrowego stylu życia, a jednym z elementów zdrowego stylu życia jest powstrzymanie się od używania substancji psychoaktywnych, w tym narkotyków. Osiągnięcie takiego celu jest możliwe jedynie poprzez ścisłą interdyscyplinarną współpracę i ścisłą koordynację działań profilaktycznych wielu instytucji. Zakłada się, że im większy jest popyt na zdrowe style życia, tym mniejszy na używanie substancji psychoaktywnych.

Z uwagi na fakt, że najbardziej podatni na używanie środków psychoaktywnych są ludzie młodzi, najlepszym sposobem zapobiegania tym problemom jest zapewnienie młodzieży właściwych perspektyw. Najskuteczniejszymi strategiami profilaktycznymi są strategie angażujące szkołę i rodzinę. Tylko wtedy, gdy młodzież nauczy się rozumieć siebie i motywy swego postępowania i brać za nie odpowiedzialność, można będzie zmniejszyć poszukiwania za alkoholem i środkami odurzającymi. Wszystkie placówki oświatowe działające na terenie naszej gminy realizują obligatoryjnie zadania prewencyjne dotyczące zapobieganiu problemom społecznym w oparciu o tzw. szkolne programy wychowawcze i profilaktyki. Celem tych programów jest przede wszystkim: eliminowanie lub redukcja wśród uczniów zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, rozwijanie postaw prozdrowotnych, promowanie pozytywnych wzorów osobowościowych.

Kluczową rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 z późn. zmianami) są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Zgodnie z treścią powyższej ustawy, samorządy gmin posiadają kompetencje do podejmowania działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz narkomanii. Gmina z racji dysponowania odpowiednią wiedzą o problemach swoich mieszkańców oraz o swoich możliwościach, może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze, skierowane do społeczności lokalnej, ponieważ nadmierne nadużywanie alkoholu oraz substancji psychoaktywnych stanowi poważny problem, nie tylko dla pojedynczych jednostek, ale i dla ogółu społeczeństwa. Zadaniem gminy jest podejmowanie takich przedsięwzięć, które będą przestrzegać przed zgubnymi skutkami nadużywania alkoholu oraz przyczynią się do ich minimalizacji. W tym obszarze ustawa łączy się z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niemniej ważnym dokumentem – ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która wyraźnie definiuje przemoc w rodzinie jako przestępstwo i wyznacza kierunki zwalczania tej patologii. To właśnie gmina ma przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do lokalnej społeczności, aby zapobiegać i minimalizować skutki alkoholizmu, narkomanii i przemocy. Obecnie nikt nie zastanawia się już, czy warto pomagać osobom, a szczególnie dzieciom, rodzinom z problemem alkoholowym oraz występującą przemocą, ale jak to robić szybciej, skuteczniej, efektywniej.

Gmina zatem na swym obszarze zgodnie z art. 4 ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982 r.

o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest zobowiązana w szczególności:

1. Zwiększać dostępność pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielać rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzić profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
4. Wspomagać działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkotykowych.
5. Podejmować interwencje w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy oraz występować przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Cele programu

1. Uświadamianie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu,
2. Promowanie zdrowego stylu życia - świetlicowe formy spędzania czasu wolnego,
3. Zmniejszanie patologii życia rodzinnego, w tym przemocy w rodzinie,
4. Zmniejszanie rozmiarów naruszania prawa na rynku alkoholowym,
5. Tworzenie zaplecza merytorycznego dla realizacji zadań antyalkoholowych.

Adresaci programu

Lokalna społeczność, w szczególności:

1. Dzieci i młodzież,
2. Osoby i rodziny dotknięte problemem alkoholowym.
3. Osoby i rodziny zagrożone problemem alkoholowym

Sposób realizacji i finansowania

1. Zapewnienie funkcjonowania świetlicy opiekuńczo -wychowawczej dla dzieci ,
2. Ułatwienie i zwiększanie dostępności do profesjonalnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin, aktywizacja samopomocy,
3. Egzekwowanie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w szczególności co do przestrzegania zasad sprzedaży alkoholu,
4. Monitoring nadużywania alkoholu w obszarach ochrony zdrowia, porządku publicznego, pomocy społecznej.
5. Włączenie do instrumentów pracy Zespołu Interdyscyplinarnego lokalnych struktur pomocowych .

Program finansowany będzie ze środków uzyskanych z wpływów ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych – z dz. 851, rozdz. 85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi , tj. z planowanej kwoty 105 600,00 zł (preliminarz wydatków).

Podmioty realizujące program

Program realizuje Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chodczu współpracując z ;

1. Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. Policją,
3. Placówkami oświatowymi,
4. Służbą zdrowia.

Wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członków Komisji powołuje Burmistrz na podstawie Zarządzenia.
2. Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w kwocie 80 zł za udział w posiedzeniu Komisji.
3. Dokumentem potwierdzającym udział w posiedzeniu jest lista obecności.
4. Liczbę posiedzeń określa pkt. VI Szczegółowych Zadań Programu i Preliminarza Wydatków na 2012 rok.